Gevelrestauratie Sint-Gertrudiskerk Vorst-Centrum

Procedure, timing en financieel kader

In 2007-2008 werden de zadeldaken van de kerk en toren gerestaureerd. Tijdens die periode werd door het architectenbureau ARAT het dossier van de gevelrestauratie uitgewerkt. In 2013 keurde de gemeente het aanbestedingsdossier goed en diende dit in bij het het Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed om zo subsidies te bekomen. In 2014 werd het dossier ontvankelijk verklaard en uiteindelijk verleende op 18/10/2021 minister Diependaele de toelating tot uitvoering van het project en keurde hij de restauratiepremie goed.

Het dossier werd op 4/2/2022 aanbesteed en de werken werden inmiddels toegewezen aan de firma PIT Antwerpen uit Kapellen. De werken starten op 1 juni 2022.

Het dossier omvat ook de restauratie van de kerkhofmuur waarvan de kosten geraamd worden op 55 300 euro. De gemeente neemt deze kosten ten laste. Door de aanpak van deze muur zal er na afloop van de werken een mooi geheel ontstaan met de kerk omringd door de begraafplaats die enkele jaren geleden werd heringericht.

De globale kostprijs van de uitvoering van deze werken inclusief ontwerpkosten en btw wordt geraamd op 2 231 214 euro. Vlaanderen heeft een toelage toegezegd van 1 425 000 euro en de gemeente komt tussen voor een bedrag van ca. 225 000 euro. Het saldo zal door de kerkfabriek betaald worden, die hiervoor een aantal bouwpercelen heeft verkocht.

Erfgoedwaarde

De Sint-Gertrudiskerk is een georiënteerde laatgotische kruiskerk, waarvan de bouw teruggaat naar het midden van de 15de eeuw. De 50 m hoge toren met een muurdikte tussen 1,50 tot 1,80 m dateert van circa 1520. Het schip werd verbouwd omstreeks 1750 waardoor er in 1756 onder meer zijbeuken werden aangebouwd. De diverse materialen en talrijke bouwsporen wijzen echter op een meer complexe bouwgeschiedenis waarbij ook 19de-eeuwse herstellings- en verbouwingswerken naar ontwerp van P.J. Taeymans een impact hebben op het huidige uitzicht van de kerk. Ze werd gerestaureerd in 1938 naar ontwerp van S. Leurs en J. Schellekens en in 1966-1968 naar ontwerp van N. Van de Velde. Opvallende kleureffecten door het afwisselend en onregelmatig gebruik van bruine ijzerzandsteen, witte zandsteen en rode baksteen zijn karakteristieke kenmerken voor de gotische kerken van het Hageland en de Zuiderkempen.

Sedert haar ontstaan werd de kerk toegewijd aan de H. Gertrudis van Nijvel en kreeg ze de vermelding ‘Gertrudisheiligdom’. Ze werd beschouwd als een belangrijk bedevaartsoord, dat zeker een grote bloei kende in de 17de eeuw.

Op 30-05-1936 werd de kerk als beschermd gebouw geklasseerd en vanaf 29 maart 2019 kreeg het een erkenning als bouwkundig erfgoed.

Kerk en Begraafplaats

Kenmerkend voor de Sint-Gertrudiskerk is haar ligging (buiten het centrum van Groot-Vorst) en dat rond de kerk de begraafplaats is ingericht en nog steeds in gebruik is. Het is ommuurd en omhaagd met aan de zuidzijde de ‘Gertrudisput’ die volgens niet bewezen overlevering een Romeinse put met geneeskrachtig water zou zijn.

De kerkhofmuur en put komen eveneens in aanmerking voor restauratie.

In de directe buurt van de inkom zijn de ere-begraafplaatsen van de oudstrijders van de twee wereldoorlogen.

Praktische aandachtspunten.

De uitvoering van deze werken brengt enkele hindernissen met zich mee:

- Vermindering van het aantal parkeerplaatsen door de plaatsing van de noodzakelijke werfketen en stockagemogelijkheden.
- Mogelijks hinder langs de wegenis van de Kerkstraat tegen de kerkhofmuur aan.
- In de directe buurt van de gevels is het stallen van fietsen niet steeds mogelijk.
- Stellingen worden geplaatst tegen de gevels van de kerk en toren.
- Noodzakelijk snoeien van bomen in directe buurt van de kerk.

- Het gebruik van de kerk voor de eredienst blijft steeds mogelijk. Enige hinder kan tot de mogelijkheden behoren. Getracht wordt dit zo sterk mogelijk te beperken.
- Op een bepaald ogenblik zullen de ramen van de kerk voor herstelling worden verwijderd. De openingen zullen dan gedicht worden waardoor de verlichting van de kerk op zich zal moeten verhoogd worden.
- De graven in de directe buurt van de kerk kunnen te lijden krijgen van stof en steengruis. Daarom bevelen we u aan om de grafzerken met plastiek af te dekken.
- Door de plaatsing van de stellingen kan de toegang naar bepaalde grafzerken gehinderd of soms wel onmogelijk worden.

Verdere planning

Aansluitend op deze restauratiewerken verwachten wij de goedkeuring door de Vlaamse minister van Erfgoed van het dossier van de vernieuwing van de verwarmingsinstallatie. Dit dossier werd in 2015 ontvankelijk verklaard en hopelijk wordt de definitieve goedkeuring en erfgoedpremie in 2023 toegekend.

In 2009 heeft de gemeente de opdracht voor het ontwerpen van de binnenrestauratie eveneens toegekend aan het architectbureau Arat. Deze dossiers zullen nu uitgewerkt worden en, indien binnen de regelgeving mogelijk, ingediend worden voor betoelaging. De werken, waarvoor geen subsidiëring mogelijk is, zullen volgens de noodwendigheden ook uitgevoerd worden.

De kerkfabriek zal regelmatig informeren over de vordering van de werken en de impact die er dan zal zijn op de praktische werking en het gebruik van de kerk.

Wij hopen dat de werken vlot mogen verlopen en houden ons graag beschikbaar voor mogelijke klachten. Je kan dan contact nemen met de voorzitter van de kerkfabriek.

Contactgegevens kerkfabriek en parochieteam Sint-Gertrudis Groot-Vorst
tel. 0477/242320
of via mail Vanbel.coenen@skynet.be